

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-100-199
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького
ID ОП у ЄДЕБО	101
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Екологія Другий (магістерський) 10-природничі науки 101 -Екологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://cdu.edu.ua/informatsiya/dokumenti/litsenzuvannia-ta-akredytatsiia/akredytatsiia/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-opp-ekolohiia.html
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	10 Природничі науки
Дата засідання	16.01.2020
№ протоколу	8
Доповідач	Михайленко Владислав Іванович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◊ наявні

◊ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◊ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◊ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

+ відсутні

Обґрунтування:

Підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації – відсутні

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A	Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. Перевірено унікальність ОП, яка чітко орієнтована на інтереси стейкхолдерів та полягає в поглибленому вивченні проблем біорізноманіття з урахуванням екологічних викликів регіону. До розробки та реалізації програми в частині практичної підготовки залучаються провідні фахівці з підприємств. ОП відповідає тенденціям розвитку сучасного ринку праці у Черкаській області. Під час розробки ОП «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти відбулось урахування цілей та програмних результатів вітчизняних кафедр екології та закордонних аналогів освітніх програм університетів: Vrije Universiteit Amsterdam, Australian National University, Northern Arizona University тощо. Освітня програма “Екологія” дозволяє досягти результатів	B	Назва освітньої програми потребує зміни, оскільки не відображає її особливостей, враховуючи те, що ОП не є фундаментальною. Не було надано доказової бази щодо розгляду економічної доцільності ОП хоча б на якомусь етапі функціонування ОП на відміну від її суспільної місії.

		навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 101 “Екологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти.		
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра відповідає обсягу освітньо-професійної програми “Екологія”, що реалізується на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Зміст програми є структурованим і логічним, обов'язкові освітні компоненти забезпечують здобуття цілей ОП, що продемонстровано на матриці відповідності. Теоретичний і практичний зміст програми відповідають предметній області, ОП постійно оновлюється. ЗВО пропонує зрозумілі процедури вибору для здобувачів, забезпечується можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Забезпечено проходження практичної підготовки, яка має позитивний відгук від здобувачів. ОП включає достатній перелік освітніх компонентів для отримання soft skills. Обсяг ОП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів. Дуальна освіта не застосовується. Рекомендовано розширити перелік вибіркових дисциплін з метою запровадження міждисциплінарності в освітньому процесі і особистісного	В	

		розвитку здобувачів.		
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	А	Правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на веб-сайті закладу. Форми та зміст вступних випробувань відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, про що свідчать відповідні програми фахових вступних іспитів, які розміщені на сайті ЗВО. В ЗВО діють чіткі і зрозумілі, такі, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється відповідними документами.	В	Відповідно до підкритерію 3.4, мають бути встановлені правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. У звіті самооцінювання наведено положення “Про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти”, яке лише частково дозволяє враховувати результати навчання у неформальній освіті. Рекомендується розширити перелік пунктів, за які можуть нараховуватися додаткові бали, переліком заходів, які дозволяють отримувати soft skills (наприклад, курси ораторської майстерності, курси з тайм-менеджменту, курси з психології комунікації тощо), які мають відношення до переліку компетентностей спеціальності.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Форми та методи навчання і викладання орієнтовані на досягнення визначених у ОП цілей і програмних результатів навчання. На ОП застосовують як традиційну систему методів, так і інноваційні методи навчання, які обґрунтовані і результативні. Студенти мають змогу формувати індивідуальну освітню траєкторію.	В	

		<p>Інформація стосовно ОП є доступною, зрозумілою, актуальною і своєчасною, надається у повному обсязі й зручній для доступу формі. Доведено тісний зв'язок між навчанням і дослідженнями під час реалізації ОП, на що вказують запити на замовлення науково-дослідної роботи різних стейкхолдерів. Програма постійно оновлюється із залученням стейкхолдерів. В Університеті є “Стратегія інтернаціоналізації Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького”.</p> <p>Слабкою стороною є низький рівень академічної мобільності здобувачів вищої освіти, участі у програмах обміну, експертами наведено відповідні рекомендації.</p>		
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	<p>Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів магістерської програми 101 Екологія є чіткими, зрозумілими й оприлюднюються заздалегідь. Правила проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність екзаменаторів, що підтверджено анонімним опитуванням здобувачів. В усіх силабусах навчальних дисциплін зазначено, що жодні форми порушення академічної доброчесності або нетерпимості не толеруються. Усі учасники освітнього процесу дотримуються установлених правил проведення контрольних заходів</p>	В	

		<p>під час реалізації ОП. Розроблено чіткий алгоритм перевірки кваліфікаційних робіт на наявність текстових запозичень у вигляді відповідного документу і викладено на сайті Навчально-методичного відділу ЧНУ. Дотримання академічної доброчесності є широкоплановим, а тому не зводиться лише до наявності певних процедур та інших інституційних механізмів. Рекомендовано приділити більше уваги доведенню цінності, політик та процедур академічної доброчесності до усіх учасників освітнього процесу.</p>		
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p>	В	<p>Науково-педагогічні працівники, що забезпечують реалізацію освітньої програми, мають відповідну кваліфікацію. Кваліфікація викладачів відповідає цілям та програмним результатам навчання, наявна відповідність викладачів тим дисциплінам, які вони викладають. Конкурсний відбір кадрів відповідає вимогам, у ЗВО є чітко прописані встановлені вимоги. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Роботодавці залучені до аудиторних занять на ОП 101 Екологія. Частина навчальних занять проходять безпосередньо у місцях потенційного працевлаштування випускників. Викладачі ОП проходять обов'язкове підвищення кваліфікації на базі ЗВО як</p>	В	

		України, так і зарубіжних закладів. В ЧНУ створюють умови для професійного розвитку викладачів. Рекомендовано активізувати стажування викладачів ОП за міжнародними програмами. Відсутнє матеріальне заохочення викладачів за методично-навчальну роботу.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	Матеріально-технічна база задовольняє потреби здобувачів вищої освіти. ЗВО безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів. ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою. Існує чітка політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією, корупцією тощо, яка є доступною та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Питання розгляду повідомлень про сексуальні домагання не прописані у внутрішніх нормативних документах.	В	
Критерій 8. Внутрішнє	А	Процедури розроблення, затвердження,	А	

забезпечення якості освітньої програми		<p>моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми закріплені в відповідному документі. Підтверджено, що здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування, роботодавці, випускники залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Інформацію про працевлаштування випускників щороку збирає випускова кафедра. Для своєчасного реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності розроблена система забезпечення якості закладу вищої освіти, а саме відповідні посади контролю безпеки, комунікації, контролю якості освітньої діяльності, психологічна служба, анонімна скринька “Запитай у ректора”, засідання кафедри та вчених рад тощо. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час реалізації освітньої програми. Представники студентського самоврядування пропонують і запроваджують свої проекти на рівні факультету, університету. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.</p>		
--	--	---	--	--

Критерій 9. Прозорість та публічність	А	<p>В цілому діяльність ЗВО - прозора і публічна. Вся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті університету та факультету і є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. Заклад дійсно виконує свою суспільну місію. Наявні чіткі і зрозумілі правила щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Нормативно-правові акти, що діють у ЗВО легкодоступні для тих, чиї права та обов'язки вони регулюють. Проект ОП знаходиться у відкритому доступі для відкритого обговорення із усіма стейкхолдерами, а також оприлюднена ОП у відкритому доступі. Співпраця із стейкхолдерами підтверджена на проведених зустрічах.</p>	В	<p>Не працює пошукова система, що, на жаль, не дозволяє оперативно знайти необхідну інформацію на сайті. Відсутня інформація чи коротка анотація до блоку “Інформаційний пакет ЄКТС”, що є необхідною складовою для всіх закладів вищої освіти, які прагнуть до збільшення кількості подвійних дипломів та розширення мережі учасників програм академічного обміну. Інформація має бути наведена двома мовами: державною та англійською. Варто запроваджувати практику оприлюднювати всіх проектів документів, особливо проектів змін до ОП для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, а також таблицю пропозицій протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. Це дозволить розширити мережу зовнішніх стейкхолдерів та визначити їхню міру впливу на діяльність закладу освіти.</p>
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Назва освітньої програми потребує зміни, оскільки повністю збігається з назвою спеціальності.
2. Рекомендовано в подальшому привести ситуацію з вибірковими дисциплінами до повної відповідності підкритерію 2.4, а саме - при перегляді ОП розширити перелік вибіркових дисциплін з метою запровадження міждисциплінарності в освітньому процесі і особистісного розвитку здобувачів. З метою уникнення перевантаження здобувачів, рекомендовано переглянути навчальні плани на предмет виділення окремих кредитів для виконання кваліфікаційної (випускної) роботи.
3. Положення “Про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти” у нинішньому вигляді лише частково дозволяє враховувати результати навчання у неформальній освіті. Рекомендується розширити перелік пунктів, за які можуть нараховуватися додаткові бали, переліком заходів, які дозволяють отримувати soft skills (наприклад, курси ораторської майстерності, курси з тайм-менеджменту, курси з психології комунікації тощо), що мають відношення до переліку компетентностей спеціальності.
4. У критерію 4 рекомендовано посилити мовну підготовку, мотивацію до сертифікації, а відтак до розширення академічної мобільності. Рекомендовано використання системи навчання на основі Moodle або інших ресурсів.
5. У критерію 5 ЗВО рекомендовано приділити більше уваги доведенню цінності, політик та процедур академічної доброчесності до усіх учасників освітнього процесу, зокрема ввести в ОП окремі ОК, присвячених академічній доброчесності, та реалізувати окремі короткострокові навчальні модулі з цієї тематики тощо.
6. У критерію 6 Рекомендовано активізувати стажування викладачів ОП за міжнародними програмами. Також рекомендовано передбачити можливість нагородження преміями переможців щорічного конкурсу навчальної літератури для заохочення викладачів.
7. Рекомендовано оновити застаріле обладнання та придбати ліцензійне спеціалізоване програмне забезпечення, наприклад “Еол плюс”, “Map info. Також, згідно до критерію 7, важливим є удосконалення правил вирішення конфліктних ситуацій, які мають обов’язково передбачати процедури щодо розгляду повідомлень про сексуальні домагання.
8. Оновити сайт та пошукову систему сайту.
9. Відсутня інформація чи коротка анотація до блоку “Інформаційний пакет ЄКТС”, що є необхідною складовою для всіх закладів вищої освіти, які прагнуть до збільшення кількості подвійних дипломів та розширення мережі учасників програм академічного обміну.
10. Інформація, наведена на сайті, має бути двома мовами: державною та англійською.

11. Варто запроваджувати практику оприлюднювати всіх проєктів документів, особливо проєктів змін до ОП для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, а також таблицю пропозицій протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. Це дозволить розширити мережу зовнішніх стейкхолдерів та визначити їхню міру впливу на діяльність закладу освіти.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◁ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

+ **акредитацію ОП**

◁ умовну (відкладену) акредитацію ОП

◁ відмову в акредитації ОП

Голова GER 10

Олександр ГОЛУБ